

V rámci celoroční činnosti DSK Motýlek se koná jeden z výletů vlastivědného cyklu:

„Památná místa naší země a našich dějin“

Pokračujeme další návštěvou místa našich předků, památného vrchu Blaník.

Výlet

„Se sv. Václavem na Blaník“

se koná v sobotu dne 28. 9. 2013 dle následujícího programu:

Sraz všech účastníků v 8:30 hod. v odjezdové hale Hlavního nádraží.

Odjezd: Praha Hlavní nádraží 9:15 **(R 1543 Anton Brückner)**

Příjezd: Benešov 9:55

Odjezd: Benešov 10:11 **(Os 19109)**

Příjezd: Vlašim 10:49

Pěšky na Velký Blaník po červené (cca 8 km). Po prohlídce památného místa pokračování v klidu do Louňovic pod Blaníkem. Kdo bude chtít, může se podívat i na Malý Blaník (tam a zpátky cca 2,5 km navíc). A pak opět po červené, i když jinudy do Domašína. Odtud zpět vlakem s přestupem v Benešově do Prahy Hlavního nádraží. Dospělí a děti v doprovodu rodičů mohou přistoupit a zpátky vystoupit cestou. Okruh je možné udělat i opačně, tzn. vystoupit v Domašíně a po červené do Louňovic p. B. a pak přes Blaník do Vlašimi. O tom můžeme rozhodnout až ve vlaku.

Odjezd: Domašín 18:16 **(Os 19122)**

Příjezd: Benešov 18:46

Odjezd: Benešov 18:59 **(R 652 Vojtěch Lanna)**

Příjezd: Praha Hlavní nádraží 19:39

Rozchod: 19:45

Účastnit se mohou všichni: děti, ženy, starci i polo....., členové i nečlenové přátelé i nepřátelé DSK Motýlek.

Vezměte si sebou: dobré teplé oblečení (hlavně dobrou obuv), jídlo, pití na 10 hodin, 200,- Kč na jízdné, případně vstupné.

Výlet se koná za každého počasí s výjimkou dlouhotrvajícího deště.

Zároveň tento výlet berte jako vítání podzimu a setkání s účastníky letního tábora.

Výlet má na starosti děda Pavel HAT Tikman a koná se pod záštitou prezidenta SK HARMONY Pavla Horáka.

Kontakt: pavel.tikman@sudop.cz +420 605 229 022

Děti mladší 15 let, které půjdou na výlet bez doprovodu svých rodičů nebo jiné osoby starší 18 let, musí mít svými rodiči vyplněnou následující přihlášku:

Přihláška	
Přihlašuji tímto své dítě	
Jméno
Příjmení
Datum narození
Na výlet, který se koná dne 28. 9. 2013, v rámci činnosti DSK MOTÝLEK při SK HARMONY. Jedná se o celodenní výlet na horu Blaník.	
Datum:
Jméno rodiče:
Podpis rodiče:
Telefon:

Blaník

Blaník je 638 m vysoký, legendami opředený vrch ve Středočeském kraji. Nachází se asi 10 kilometrů jižně od Vlašimi, na území Louňovic pod Blaníkem. Jsou s ním spojeny [pověsti o blanických rytířích](#). V těžkých chvílích české historie byl symbolem naděje na získání svobody a svébytnosti českého národa. Jméno Blaník je možná odvozeno od keltského Blaniak.

Geografie

Masiv Blaníku tvoří dva zalesněné skalnaté vrchy *Velký Blaník* (638 m n. m.) a *Malý Blaník* (580 m n. m.). Velký Blaník je charakteristickým bodem rozsáhlé zvlněné krajiny, která tvoří přechod mezi [Středočeskou pahorkatinou](#) a [Českomoravskou vrchovinou](#). Velký Blaník je nejvyšším vrcholem [Mladovožické pahorkatiny](#), která je východní částí [Vlašimské pahorkatiny](#) a náleží do geomorfologického celku [Středočeské pahorkatiny](#).

Blaník je součástí [chráněné krajinné oblasti CHKO Blaník](#) (z roku 1981, 40 km²). Pod kopci se nachází obec [Louňovice pod Blaníkem](#) a protéká řeka [Blanice \(přítok Sázavy\)](#).

Velký Blaník

Velký Blaník byl osídlen již před začátkem našeho letopočtu. V 5. století př. n. l. v [době halštatské](#) zde bylo [hradiště](#) kruhového tvaru se dvěma řadami mohutných kamenných valů jejichž zbytky jsou dodnes patrné okolo vrcholu, později tvrz a pravděpodobně dřevěný hrad. Rokem [1404](#) se datuje počátek poutí na horu. Jednou ze současných tradic místních obyvatel je silvestrovský výstup na horu. V letech [1868–1871](#) se zde konaly tábory lidu za české státní právo. Odsud byl vylomen v roce [1868](#) i jeden ze základních kamenů [Národního divadla](#) (rozměry cca 125 × 97 × 57 cm, hmotnost 1 750 kg).

Rozhledna na Velkém Blaníku

Na vrcholu stojí 30 m vysoká tvaru [husitské](#) hlásky. Menší (rozhledna [Rozálka](#)) a na [Hýlačce](#) shořelá 1. 1. 2012). Nebyla to však tam již stála jednoduchá 20 metrů rozhledna, která se zřítily roku postavil [Klub českých turistů](#) zhlédnout nejen blízké okolí, část [Středočeské pahorkatiny](#), vrcholy [Českomoravské vrchoviny severovýchodně](#) město [Vlašim](#) a viditelnosti je možno [jihozápadním](#) směrem dohlédnout až k vrcholům [Šumavy](#) a na [severozápadě](#) spatřit [Prahu](#) a poblíž Prahy stojící [vysílač Cukrák](#).

dřevěná [rozhledna](#) z roku [1941](#) ve sestřičky lze najít u [Žamberka](#) u [Tábora](#) (rozhledna *Hýlačka*, první rozhledna, dřívě (r. 1895) vysoká dřevěná otevřená [1936](#). Tu současnou, krytou, v letech [1939–1941](#). Lze z ní [západním](#) směrem podstatnou nazývanou [Českou Sibiří](#), západní s dominujícím [Strážištěm](#), [Posázaví](#), ale při optimální

Malý Blaník

Zřícenina kaple sv. Máří Magdaleny

Na vrcholu se nalézají zbytky [středověkého](#) hrádku, který byl dobyt [husity](#) roku [1420](#). Zbytky hradu byly odkryty archeologem Pavlem Radoměřským v lesnatém svahu nad obcí [Býkovice](#) v roce [1961](#)^[3]. Na Malém Blaníku (dříve Holý vrch) se nachází také zřícenina poutní kaple svaté Máří Magdaleny. Stavba byla dokončena v roce [1753](#) (poutě se zde konaly ovšem již v první polovině [16. století](#)), zrušena pak v roce [1783](#) nařízením císaře [Josefa II.](#) Půdorys kaple tvoří osmiúhelník komponovaný do elipsy s přiléhající sakristií na severovýchodě, pod níž bývala jeskyně s poustevníkem. Uprostřed zříceniny dnes roste obrovský smrk starý cca 160 let, kterému se říká „Mnich“.

Pověst

Svatý Václav vyjíždí v čele blanických rytířů z hory ([V. Černý](#), 1898)

Blaník je opředen mnoha nejrůznějšími pověstmi, z nichž některé mají původ zřejmě již v keltských dobách. Pověst o vojsku bojovníků spících v nitru hory, odkud vyjedou na pomoc svému lidu, je rozšířena v celém keltském světě^[4]. Hlavní legenda vznikla patrně v 15. století mezi prostými lidmi na základě události, kdy bylo podivuhodným až zázračným způsobem na jihovýchodním úpatí Blaníka, u vesnice Býkovice, poraženo nepřátelské vojsko. Kolem roku 1470 o vojsku skrytém v hoře kázal Mikuláš z [Vlásenice](#)^[5].

Obsah pověsti: Uvnitř hory odpočívá vojsko, které čeká, až bude českému národu nejhůře. Jeho velitelem je sám patron země České [svatý Václav](#). Ve chvíli, kdy bude naše vlast v největší tísní, zazelená se suchý dub na Blaníku a pramen pod ním vydá tolik vody, že se studánka přeplní a voda poteče až po stráni dolů. Pak se v hoře otevře tzv. Veřejová skála, rytíři uvnitř se probudí z hlubokého spánku a pod vedením patrona české země vyrazí proti nepřítelům, porazí je a v Čechách nastane opět klid a mír.^[6]

Den uvnitř hory je dlouhý jako rok na povrchu. Alois Jirásek ve Starých pověstech českých píše o kováři, kterého pozval neznámý rytíř z Blaníku, aby mu v hoře okoval koně. Kovář šel a když dokončil svoji práci, dali mu rytíři pytel plný smetí. Ve zlosti pak kovář vysypal celý pytel pod kopcem. V Louňovicích se pak všichni divili, kam kovář na celý rok zmizel. Když pak vyprávěl, co se mu přihodilo, šáhl do pytle a nahmatal tři dukáty. Teprve v tu chvíli poznal, jakou udělal chybu, když pytel vysypal. Honem utíkal k hoře, ale nenašel ani dukáty, ani smetí.

Pozornost Blaníku a legendě o svatováclavském vojsku znovu přineslo [české národní obrození](#). V dubnu 1868 při vylamování základního kamene pro Národní divadlo kamenický pomocník Václav Podbrdský z Louňovic udělal špatný krok a zřítíl se z výšky 60 metrů. Přestože ho spolupracovníci viděli padat, jeho tělo se nikdy nenašlo a musel být tak po zákonem stanovené době prohlášen za mrtvého.^[7] Podbrdský se objevil až po 18 letech. U soudu ve Vlašimi se soudil s kamenickým mistrem Šolínem o zaplacení mzdy za vylomení základního kamene. Podbrdský soud vyhrál a musela mu být vyplacena dlužná mzda i s úroky. Případ vzbudil pozornost a Podbrdský byl postaven před vojenský soud pro podezření z vyhýbání se vojenské službě. Před soudem vypověděl, že po dopadu se probral ve velkém klenutém sále, kde jej přivítala krásná dívka. Cítil se najednou jako jiný člověk, jako by byl studovaný a učený. Postupně se zde setkal s Cyrilem a Metodějem, Karlem IV., Janem Husem a dalšími. S některými prý dokonce telepaticky mluvil. Jejich řeči prý nerozuměl, myšlenkám ano. Na závěr se velikáni za zvuků staroslověnského chorálu odebrali zpět do nitra hory a krásná

dívka – Géníus Čech – se s Václavem Podbrdským rozloučila. Poté se vznesla ke stropu, kde se změnila v jasnou letní oblohu. Podle Václava Podbrského to vše mělo trvat 18 hodin, když však vyšel z Blaníku ven, zjistil, že uplynulo 18 let. Vojenský soud kameníkovo vysvětlení fakticky přijal. Označil jej však za fixní ideu. Podbrského za uniknutí vojenské službě však nijak nepotrestal.

Od roku 1989 se zde pravidelně pořádají Svatováclavské slavnosti, kdy na svůj svátek sjíždí z Velkého Blaníku na bílém koni sv. Václav s doprovodem svých vojáků na louňovické náměstí, kde se konají vlastní oslavy.

Svatováclavské slavnosti

Blaník a umění

O všeobecnou známost Blaníku se zasloužilo mnoho významných českých umělců.

[Alois Jirásek](#) ztvárnil blanickou legendu ve svých [Starých pověstech českých](#).

Hora svou symboličností poskytla námět též řadě hudebníků ([Bedřich Smetana](#) – [Má vlast](#), [Zdeněk Fibich](#)) a malířům-krajinářům ve druhé polovině 19. století ([Julius Mařák](#) či [Mikoláš Aleš](#)).

Blanická pověst se v literatuře objevila v roce 1799. Mezi další umělce inspirované Blaníkem patří: [Václav Kliment Klicpera](#) vlastenecká hra *Blaník*, [Josef Kajetán Tyl](#) (dramatická báchorka *Jiříkovo vidění*), [Karel Jaromír Erben](#) či [Jaroslav Vrchlický](#) (*Selské balady: Balada blanická*). [Divadlo Járy Cimrmana](#) uvádí satirickou hru *Blaník*.

Naučná stezka Velký Blaník

Rekonstruovaná stezka byla otevřena 23.7.2007.

Naučná stezka vede z parkoviště nad Louňovicemi přes vrchol Velkého Blaníku k parkovišti u Kondrace. Má 14 zastavení a 17 hravých zastavení pro děti. Patronem a zároveň průvodcem je Blanický rytíř. Návštěvníci se seznámí nejen s přírodou Velkého Blaníku a okolí, ale i s historií jeho osídlení či pověstí o blanických rytířích. K vidění je rovněž kopie základního kamene Národního divadla pocházejícího také z Blaníku, či socha rytíře. Součástí stezky je rovněž geologická expozice hornin Podblanicka, která se nachází u parkoviště u Kondrace. Zde je vystaveno pod širým nebem 21 vzorků hornin. U každého kamene je popis s tím, co na něm lze nalézt a každý z kamenů má část plochy opatřenu výbrusem. Návštěvníci tak mohou vidět strukturu jednotlivých hornin.

Ke stezce je k dispozici průvodce naučnou stezkou, do kterého si děti zapisují úkoly. K vyzvednutí je v infocentrech ve Vlašimi, Louňovicích pod Blaníkem a také v ubytovně v Kondraci. (Momentálně (30.7.2007) je však průvodce zatím v tisku.)

Popis stezky

Nejprve se stoupá až k rozhledně na Velkém Blaníku. Pak cesta klesá až k potoku Brodec. Následuje prudké stoupání k parkovišti nad Kondrací.

Stezka není okružní. Těm, co nechali auto na parkovišti u Louňovic, nezbyvá nic jiného než se po červené turistické značce, kterou stezka kopíruje vrátit zpět.

Abychom nemuseli znova stoupat až k rozhledně je možné se u osmého zastavení na rozcestí U Chýše dát doprava po poměrně široké cestě. Po zhruba 200 m přijdeme na křižovatku u lesní školy. Levá cesta vede na vrchol k rozhledně, pravá nás přivede zpět na červenou trasu pod vrcholem Blaník směřující do Louňovic.

Samozřejmě je možné projít stezku opačným směrem tedy od Kondrace. Zpět je možné se vrátit do Kondrace autobusem v 16:03 nebo 18:39 v pracovní dny. Je dobré být na zastávce v Louňovicích o pár minut dříve.

Základní údaje

Začíná

Louňovice pod Blaníkem; nehlídané parkoviště asi 1,5 km nad obcí (u silnice Louňovice - Načeradec)

Končí

rozcestí Na Výhledu - výstup červené značky na parkovišti nad Kondrací (u silnice Kondrac - Načeradec)

Délka 4 km

Zastávek 14

Svatý mučedník Václav, kníže český

Svatý Václav (asi 907 – 28. září 929 nebo 935) byl český kníže a světec, který je považován za hlavního patrona české země a symbol české státnosti.

(c) Jiřina Lockerová - nakladatelství Fragment

Brněnská ikona sv. Václava

Svatý Václav se narodil podle tradice v r. 907 ve Stochově jako syn pozdějšího českého knížete Vratislava (Přemyslovce) a jeho manželky Drahomíry, která pocházela z kmene Stodoranů, tehdy obývajících území dnešního Braniborska. Jeho dědem byl český kníže Bořivoj, babičkou svatá Ludmila. Pokřtěn byl svatý Václav podle slovanského obřadu.

sv. Václav

Nejprve byl vzdělán ve slovanském písmu, později na Budči se naučil latinsky a řecky. Vyznačoval se výjimečnou vzdělaností a zbožností.

V r. 924 se Václav ujal vlády nad velmi nestabilním územím: území českého knížectví bylo částečně pohanské, částečně křesťanské (přitom slovanská a latinská liturgie byly rozšířeny přibližně stejným dílem). Na jihovýchodě neustále hrozil vpád Maďarů, bavorský vévoda Arnulf považoval Čechy za oblast, kterou by si rád podmanil, saský Jindřich I. Ptáčník, nově zvolený německý král, usiloval o sjednocení Německa. České knížectví nemělo ještě vlastního biskupa, ale spadalo do pravomoci rezenské diecéze. V této složité situaci potřeboval Václav dlouhodobou politickou oporu, kterou našel u Jindřicha I. náhradou za poplatek 500 hřiven stříbra a 120 volů (tehdy běžný poplatek za mír, obdobný poplatek platil např. Jindřich I. Maďarům).

Politickou prozíravost Václavova postupu potvrdil další vývoj dějin 2. tisíciletí, Václavův bratr Boleslav byl však jiného názoru. Proto zorganizoval tlupu ozbrojenců, v jejímž čele přepadl dne 28. září 929 (935) Václava, když šel ráno po slavnosti do staroboleslavského kostela. Po zavraždění Václava se chopil moci a vyvraždil i Václavovy politické stoupence.

Václav však zdaleka nevynikal jen jako politik a státník; proslul též svou zbožností, úctou k eucharistii, ale i respektem k manuální práci, odporem proti otrokářství a popravám. O jeho ochotném dávání almužny chudým a vůbec o jeho vztahu k prostým lidem se zmiňují mnohé legendy.

Jako mučedník a patron české země začal být uctíván bezprostředně po smrti, po třech letech se ze svého činu kál i jeho bratr a již v r. 972 byl v Proseku u Prahy postaven první kostel, zasvěcený sv. Václavovi. Od r. 992 je mu zasvěcen oltář v katedrále v Halbertstadtu a od začátku 14. století též v bazilice sv. Petra ve Vatikáně. Karel IV. si v r. 1346 vyžádal od papeže Klimenta VI. listinu, jíž byla nová královská koruna věnována zemskému patronu sv. Václavu a z jeho lebky se snímala jen při nejvýznamnějších příležitostech, aby si ji mohl položit na hlavu stávající panovník jako její dočasný nositel.

Sv. Václav se stal symbolem české státnosti; jeho obraz je na pečeti zemského soudu i pražské univerzity, před sochou sv. Václava byly v r. 1848 formulovány české státoprávní požadavky a v r. 1918 čtena zpráva o vyhlášení československé samostatnosti. Svátek sv. Václava je od r. 1670 v celosvětovém církevním kalendáři, slaví se 28. září.